

poproszeni w H: 111

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Krajowej
tel. 22 186
17000-136
11002
1000 1600 0000 0000 5002 0244

Chojnice

ppor.

Wyrzysk
AK

Semrau Henryk
ps. „Hermes”, „Aleksander”

H-111/720 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Senrau Henryk
J: M-111/420 Pom.
Wypisy AK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa k. 3 s. 1-3

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

k. 5 s. 18

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] k. 9

VI. Fotografie

obiat ikonografii

T. 11.

1. Relacja Henryka Semrawa,
oryg., mpis.

k. 3 s. 1-3

Relacja Henryka Semrau

ARCHIWUM

Elżbiety Zawadzkiej

M-111/P

data wpływu 5-1986

I. Dane osobowe

Henryk Semrau

urodzony dnia 22 grudnia 1921r.

w Nakle nad Notecią.

imię ojca Mikołaj, *z powiatu sileskiego i wielkopolski woj. kłujski*

imię matki Prakseda z domu Bembnista

pochođenje - inteligenckie

wykształcenie - wyższe

zawód wyuczony - lekarz weterynarii

zawód wykonywany - lekarz weterynarii

obecny adres - Chojnice, 1

II. Okres od 1. 09. 1939r.

nauka - ukończenie 4-tej klasy Państwowego Gimnazjum
i Liceum Ogólnokształcącego im. Filomatów

~~XXXXXX~~ Chojnickich w Chojnicach.

III. Okres od 1. 09. 1939 do 01. 1945r.

W związku z aresztowaniem dnia 27 września 1939r.
mojego ojca i zamordowaniem go przez Niemców,
musiłem podjąć pracę zarobkową w celu utrzymania
5-cio osobowej rodziny. Dnia 10 listopada 1939r.
zostałem aresztowany przez Selbstschutz i Żandarmerię
z wieloma innymi mieszkańcami z okazji 11 - go listopada.
Po tygodniu zostałem zwolniony, z tym że dwa razy dzien-
nie, rano i wieczorem musiałem meldować się na po-
sterunku żandarmerii przez trzy tygodnie. Od końca
listopada 1939r do maja 1940r. pracowałem u gospodarzy
jako robotnik rolny. W maju 1940 r. zostałem przymuso-
wo skierowany do pracy w rejonie Łęgnowa koło Bydgoszczy,
do firmy Max Poppel Eisenbetonbau jako robotnik.
W pierwszej połowie maja 1941r. byłem oskarżony przed
Gestapo o sabotaż / niszczenie maszyn i paliw/
i kontakty z jeńcami angielskimi. Aresztowany przez
Gestapo więziony byłem w więzieniu przy Wałach
Jagiellońskich w Bydgoszczy. Po sześciu tygodniach,
z odbitymi nerkami i częściowo wybitymi zębami zostałem
zwolniony z nakazem powrotu do pracy do tej samej
firmy. Nakazu nie wypełniłem i wyjechałem do Gdańska.
W lipcu 1941 r. zacząłem pracować na holowniku
Bydgoskiej Żeglugi w Gdańsku i Bydgoszczy, jako I-szy
palacz i II-gi maszynista.

W styczniu 1942r. przeniosłem się do pracy w Hurtowni Towarów Kolonialnych w Nakle, jako dyspozytor ekspedycji. W pierwszych tygodniach 1942r. wstąpiłem w szeregi Armii Krajowej w Nakle. Przyjąłem pseudonim "Hermes". Pełniłem funkcję łącznika między dowódcami Obwodu Stożółka, - Wyrzysk - Nakło, Inspektoratu Bydgoszcz i Rejonu Mrocza-Więcbork oraz dowódcami oddziałów łączności, komunikacji i sanitarno-medycznych. Przeszedłem również przeszkolenie sabotażu i dywersji. Brałem udział w nawiązaniu łączności i rozpracowaniu obozu w Potulicach, organizacji i zabezpieczeniu lądowisk i miejsc zrzutów, przewożeniu broni i amunicji. Dnia 11 listopada 1944r. zostałem awansowany do stopnia kaprała i odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Awans i odznaczenie nie zostały zweryfikowane. W styczniu 1945r. w czasie ewakuacji obozu w Potulicach przez Niemców, brałem udział w rozkwaterowaniu części ludności polskiej i w umożliwieniu bezpiecznego przetrwania. Po wyzwoleniu Nakła przez Armię Radziecką w styczniu 1945r. zgodnie z poleceniem dowódcy zaprzestałem działalności konspiracyjnej. Dnia 8 listopada 1945r. dopełniłem obowiązku ujawnienia się przed Komisją likwidacyjną b. Armii Krajowej Okręgu Morskiego.

IV. Okres powojenny

nauka - W roku 1946 wstąpiłem na Wstępny Rok Studiów przy Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Po ukończeniu studiów wstępnych, w roku 1947 rozpocząłem studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskałem 17 czerwca 1952r.

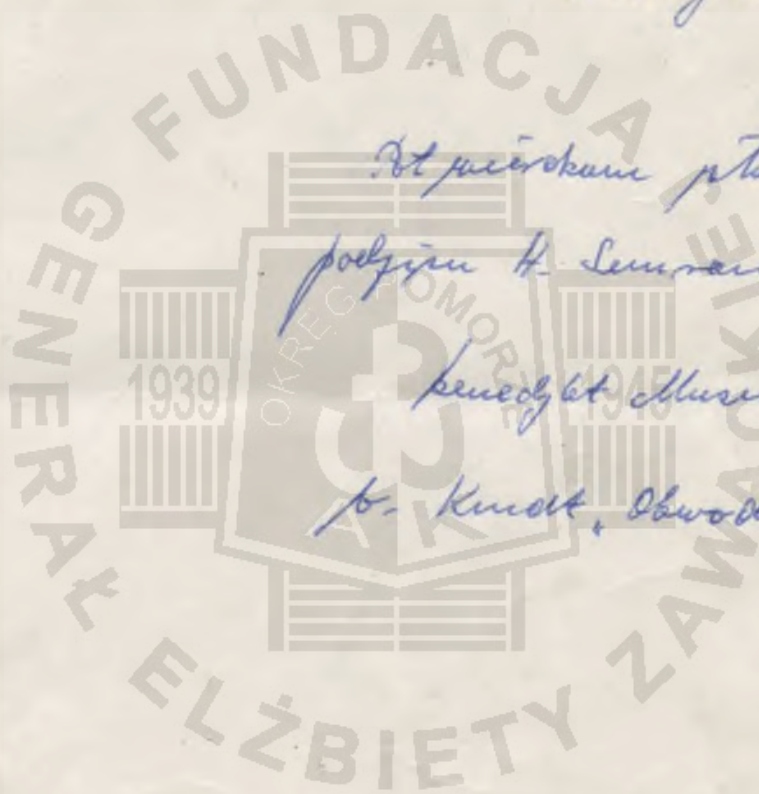
praca - Pracę zawodową podjąłem 1 lipca 1952. na stanowisku kierownika Państwowego Powiatowego Zakładu Leczniczego dla Zwierząt w Kolankowie / Lipno/. Z dniem 1 listopada 1952r. zostałem przeniesiony na stanowisko kierownika Państwowego Zakładu Leczniczego dla Zwierząt w Brusach / Ghojnice/. Pracowałem tam do 31 lipca 1959r. Dnia 1 sierpnia 1959r. zostałem przeniesiony na stanowisko zastępcy Naczelnego Lekarza wet. Nadzoru Sanitarno Weterynaryjnego w Chojnicach. / od 1967r. Weterynaryjny Inspektorat Sanitarny /.

Od dnia 1 maja 1970 r. jestem kierownikiem Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego przy Zakładach Mięsnych w Chojnicach. Dnia 20 sierpnia 1973r. zostałem odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi nadanym mi przez Radę Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dnia 2 lipca 1979r. zostałem odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, nadanym mi przez Radę Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

[Handwritten signature]

- Henryk Semrau

W piórkach ptasim i krowim

podzięk. H. Semrau

Gen. Elżbieta Zawacka

ul. Kurok, Obwód Wyrzysk

II. Materiały uzupełniające: Semrau Henryk

1. Jano Semrau, nota biograficzna,
oryg. nelp. z 25. 11. 1992r.; list z dn.
25. 11. 1992r. k. 3 s. 1-6
2. Musiał Benedykt, biogram Henryka
Semraua, [w:] Słow. biograf. komszp. pom.
2. 1, s. 184 nyp. FAPAK k. 1 s. 7
3. Benedykt Musiał - biogram Henryka Semraua,
mpis. k. 1 s. 8

Jana Semerová
ul. Červená 26 m f.
29.600 Plozevice

Plozevice, 25. 11. 1992

17/92 Bydly
tiskárna

Wpłynęło dnia 9. 12. 92
L.dz. 72 00/17/92

Dotychczas Paní!

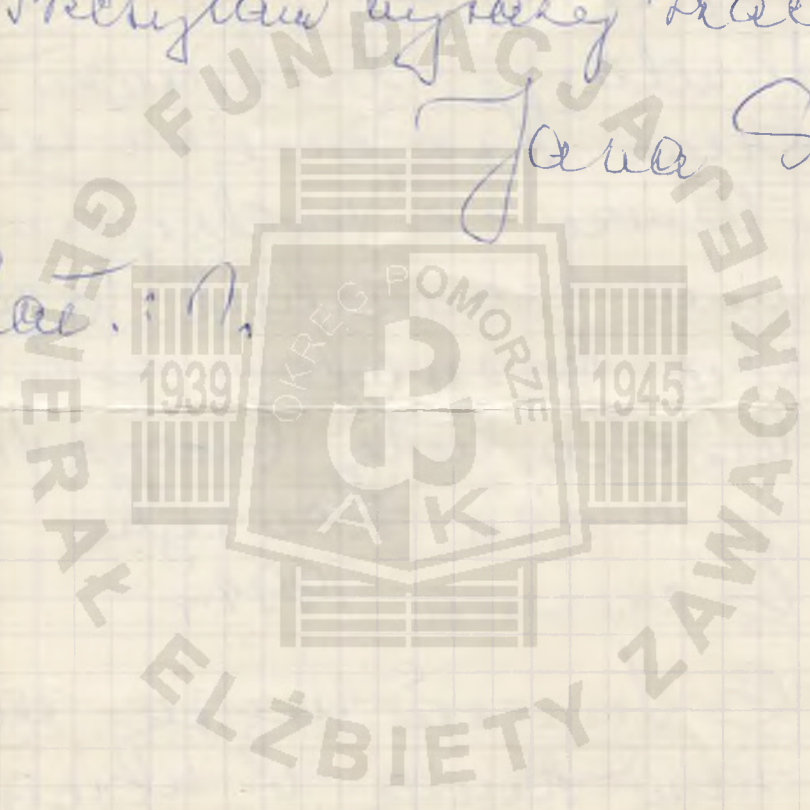
W związku z informací, že
vážně, v us 25/15 "věstníku
Ferdinand "trichium Tomáška
Kremi Kvapec" i apelu
- tamto - o uchránění biograf.
užto pomohli krasopis-
sou poslalám sobě, přešla
užto, uže biografická me-
go, uže, Kvapec, zvaného
Červená 1991 r.

O směřu uže, uže, uže
tam, tam, v ubíhání volu
z uže, z, z, uže, z
uže, uže, uže, uže
Kvapec, Kvapec, P. Kvapec
ducha Kvapec, o přešla
informací o směřu do
uže, uže, uže, uže
uže, uže, uže, uže

Swoje zainteresowanie i stała się
 jeszcze bardziej usilnie poszukiwać
 do uwidocznienia namienia
 i przedkwalifikacja działalności
 konspiracyjnej, czego uszła
 w raportach "Leczenie
 konspiracji pomorskiej"

Przenyłam wyrazu mianem
 Jana Sewana.

Tat. : N.

Henryk Szymon - nota biograficzna.

urodzony w dniu 22 grudnia 1927 r.
w Mielcu/Pol. Szkołę podstawową
oprac. 4-ty klasy gimnazjum
ukończył przed wojną.

- W związku z okupacją niemiecką
dnia 27 września 1939 r. ukończył
w domu ojca prace obywatelskie
nieuczelniane, podjął pracę zarob-
kową w celu utrzymania 5-osob-
owej rodziny. Pracował kolejno:
- jako robotnik w polu - od listopada
dnia 1939 r. do maja 1940 r.
 - przymusowo skierowany - w fir-
mie Max Toppel Eisenwerkbau
w Leghynie - od końca maja 1940 r.
do połowy maja 1941 r.
 - jako palacz - zaangażował się na ho-
lenderskiej przędzalnicy, Leghynie
w Gdanskim i w przędzalnicy -
od lipca 1941 r. do stycznia 1942 r.
 - jako pomocnik kierowcy i me-
chanika w hucie żelaza
kolonialnych w Mielcu - od stycz-
nia 1942 r. do końca okupacji.
- Był dwuletnim uczestnikiem:

- 10 listopada 1939 r. z wielokierunkowego uderzenia Niemców, w związku z dniem 11 listopada. To tygodniowe zwolnienie, również wdrożenie się 2 razy dziennie na pełnienie zadań służbowych przez 3 tygodnie.

- 10 maja 1949 r. w Łagowcu, oskarżony o sabotaż i konspiracyjność z jeńcami angielskimi, osadzony w więzieniu gestapo w Paryżu. Zwolniony po 6 tygodniach i odbył w Niemczech i Austrii wybitny zabieg na skutek torrentu.

W sierpniu 1942 r. wzięty jeniec w szeregach Armii Krajowej w Nankingu. Przejął pseudonim "Berens". Pełnił funkcję łącznika między dowódcami obrotu "Siódmi" Łagowca - Nankin, inspektoratu Wydziału i rajonu Madra - Trębork oraz dowódcami łączności, komunikacji i sanitarno-medycznej. Innowatorski kierunek szkolenia robotarzu i dywersji. Brał udział w uderzeniach łącz-

wosie i rozpracowanie obozu
 w Potulicach, organizacji i za-
 bezpieczeniu lokalisk i miejsc
 zmieszcow, pracownictwie Grodzkiej i Am-
 nicji. Dnia 19 listopada 1945 r.
 został przeniesiony do stopnia
 kaprala i oddziałowej Brygo-
 wemu Krzyżem Lasem z Lic.
 nr 111. W tym samym czasie
 został przeniesiony komendy
 obozowej. W sierpniu 1945 r. w
 czasie pracowania obozu w Potu-
 licach pracownik, Graj udział
 w rozpracowaniu ludności
 polskiej i ukonstytuowanie jej
 bezpiecznego pracownictwa.

Po ukończeniu służby - w
 sierpniu 1945 r. zaproszony -
 rozpracowanie z poleceniem dowodcy
 służby w sprawie konspiracyjnej,
 a 8 listopada 1945 r. dopełnić
 obowiązku ujawnienia się
 przed komisją likwidacyjną
 C. Stow. Krajowej - Obraz
 Moskwi.

Po wojnie został przeniesiony
 oraz ukonstytuowanie ludności.

ujmu.

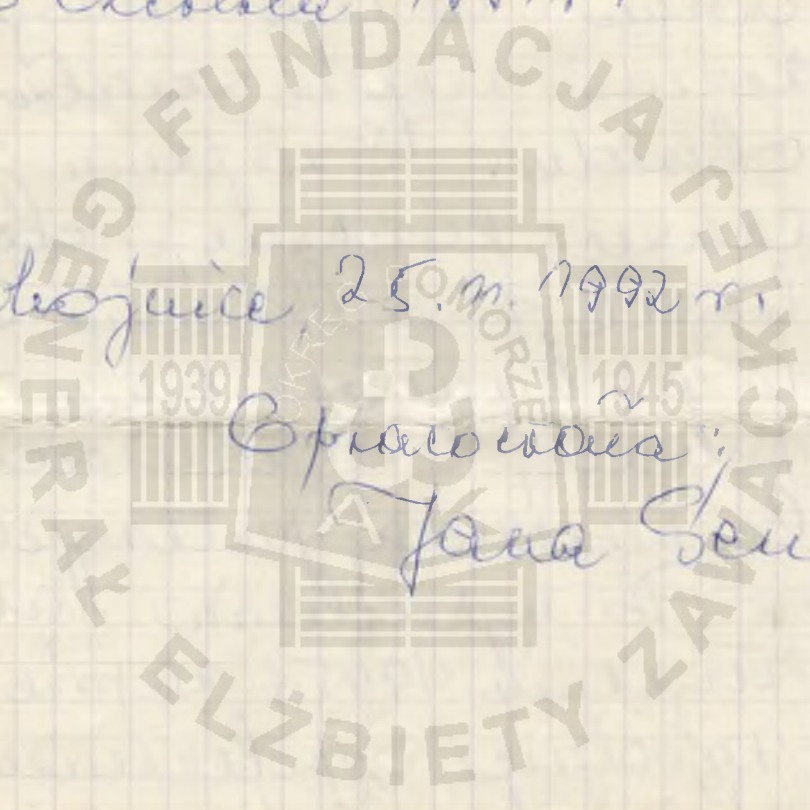
Prace zawodowe jako lekarz
weterynaryjny rozpoczął 7 lipca
1952 r. Pracował następnie w
różnych oddziałach i szpitalach
weterynaryjnych, w tym w
Kochan.

Umierał - po ciężkiej chorobie
6 czerwca 1991 r.

Proszę, 25.06.1992 r.

Opisał wiersz:

Jana Smurau.

Semrau Henryk ps. "Hermes", "Aleksander" (1921-1991), łącznik kmdta Obw. AK Wyrzysk.

Ur. 22 XII 1921 r. w Nakle; syn Mikołaja - powstańca śląskiego i wielkopolskiego - i Praksedy z d. Bembnista. Do wybuchu wojny był uczniem Gimnazjum im. Filomatów w Chojnicach

Dnia 27 IX 1939 r. został w Nakle aresztowany i zamordowany ojciec Semraua, a 10 XI 1939 r. w przeddzień rocznicy 11 listopada Selbstschutz aresztował Henryka i przetrzymywał go w areszcie przez 3 tygodnie. W maju 1940 r. został skierowany do pracy w firmie "Max Poppel Eisenbetonbau" w Łęgnowie k. Bydgoszczy. W maju 1941 r. został oskarżony o sabotaż (niszczenie maszyn i paliw) i uwięziony w Bydgoszczy na Wałach Jagiellońskich, skąd został zwolniony po 6 tygodniach aresztu z nakazem powrotu do pracy.

Nakazu tego nie wykonał, uciekł do Gdańska, a następnie w styczniu 1942 r. do Nakła. W pierwszych tygodniach 1942 r. został zaprzysiężony przez Benedykta Musiala ps. "Karol", kmdta Obw. AK Wyrzysk. Pod ps. "Hermes", pełnił funkcję łącznika między kmdą Obw. Wyrzysk a Insp. AK Bydgoszcz oraz do Rejonu Mrocza i Więcbork. Odbił przeszkolenie z zakresu sabotażu i dywersji: 11 XI 1944 r. został mianowany kapralem i powołany na szefa sztabu kdy Obw. AK Wyrzysk.

Po zakończeniu wojny, do chwili ujawnienia się w listopadzie 1945 r. w Sopocie, był nadal, używając ps. "Aleksander", łącznikiem kdy Obw. Wyrzysk do Alojzego Suszka ps. "Paweł", kmdta Insp. AK Bydgoszcz. W 1952 r. ukończył studia weterynaryjne we Wrocławiu i pracował jako weterynarz m. in. w Brusach i w Chojnicach. Zmarł 7 VI 1991 r.

APAK, T.: Semrau S. Schulz A., Sytek J.

Benedykt Musiał

"Stow. biograficzny konspiracji pomorskiej", t. 1 - myd. JAPAK

Semrau Henryk ps. "Hermes" /1921-1991/ łącznika kmdt obw. AK Wyrzysk.

Ur. 22.XII.1921 r. w Nakle n. Notecią, s. Mikołaja, powstańca śląskiego i wielkopolskiego, i Praksedy z d. Bembnista. Do wybuchu wojny był uczniem Gimn. im. Filomatów w Chojnicach.

27.IX.1939 r. został aresztowany ^{W Krakowie} i zamordowany ojciec H. Semraua, a 10.XI.1939 w przeddzień rocznicy 11 listopada Selbstschutz aresztował Henryka, który przetrzymywany był w areszcie przez 3 tygodnie. W maju 1940 r. został skierowany do pracy w f- mie Max Poppel Eisenbetonbau w Łęgnowie k. Bydgoszczy. W maju 1941 r. został oskarżony o sabotaż / niszczenie maszyn i paliw / i uwięziony w Bydgoszczy na Wałach Jagiellońskich, skąd został zwolniony po 6 tygodniach aresztu z nakazem powrotu do pracy. Nakazu tego nie wykonał, uszedł do Gdańska, a następnie w styczniu 1942 r. do Nakła. W pierwszych tygodniach 1942 r. został zaprzysiężony przez Benedykta Musiała ps. "Karol", kmdt obw. AK Wyrzysk i pod ps. "Hermes" pełnił funkcję łącznika między k-dą obw. Wyrzysk a insp. AK Bydgoszcz oraz do rej. Mrocza i Więcbork. Odbył przeszkolenie z zakresu sabotażu i dywersji. 11.XI.1944 został awansowany sdo stopnia kaprała i powołany na członka k-dy obw. AK Wyrzysk.

Po zakończeniu wojny, do chwili ujawnienia się ^{W Sopocie} w listopadzie 1945 był ^{niezależnie} łącznikiem Alojzego Suszka ps. "Paweł", kmdt insp. AK Bydgoszcz k-dy ^{Wyrzysk} oww. Wyrzysk do, ^{Wyrzysk} pod ps. "Aleksander". W 1952 r. ukończył studia weterynaryjne we Wrocławiu, ^{Wyrzysk} następnie ^{Wyrzysk} rozpoczął pracę zawodową m.in. w Brusach i w Chojnicach. Zmarł 7.VI.1991 r.

APAAK T.: S.Semraua, J.Sytka, A.Schulza.

Benedykt Musiał

T: K. 111/720 Pom.

Wypis

Semrau Henryk

↳ Party informacyjne

K, 9

Semrau Menykh
ps. "Hermes"

AK 1
Wyrzysk

kontakt między Martą
Aleksiewicz a Kamenistan-
ten Obwodu Wyrzysk

Źródło: Tyg. "Wiadomości Nakielskie"
nr 64, 66, 68

R. Kas.

verte

SEMRAU Henryk ps. "Hermes "

wycisk

3

urodz.

łączność "Stodoły"

Br KZM

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

plut. rez. Semrau Henryk
ps. "Sermes"

Wypysk
Ak

4

W II poł. 1944r. został szefem sztabu
Bataly Obs. Wypysk, po Pawle
Wierszku.

zob: T. M. 87/696 Musiał B. art. "Rok
Wadnoteklin" s. 11; insp. Bydop.

202. IV 102

Semrau Henryk
ps. "Hermes"

Wypis
FK 5

Łącznik kulturalny Obw. Wypis
do dcy Rejonu Grose

zob. Musiat B., Ruch oporu w
pow. wypisli m, s. 9, opr. 24-Bitl. In

WST. 102

a

ppor. rez. Semrau Henryk

Wypisy
AKP

W II połow. 1944r. został powołany
na szefa sztabu Kmdy Obw. i
powierzono mu kierowanie
całokształtem prac organizacyjnych
związanych z Teższością
zob. Misiak B. Ducha oporu w pow.
wypisy s. 10, opr. 24, Bibli. Inst.

ex. T102

B. Misiak

9

FK 7
Wynysk

SEMRAU Heunyk
ps "Hemmes", Aleksander

Urodz. 22. XII. 1921 r. w Czaple
Pogrzeb 2. maja 1945 r. w Czaple
Przebieg choroby: choroby serca, choroby
przebiegające z okresami choroby - choroby.

Żob Stowarz. Biogr. Dusz. Pom. t. 1 s. 134
Fleurycja Hechtrum Somowka FK
Somowka, 1994 r.

4.12.2001

Semrau Henryk

Bydgoszcz
AK 8

A ur. 12. XII 1921

T BKZ z Mieczymi
ps. "Hermes"

206. Sadowski Józef,
Mówi nr 31 806,
K-wa 1989, s. 182, poz. 10

Rel 111-M

AK Wymysk
9

Seminar Henryki i Hermas
Techniki metody dowodzenia obwodów Skoda
Wymysk, Matko, Jusys, Bydgoszcz i Raj. Mroca
now. Chojnice, ul. Czuchowska 36 m 7

M-111

AK - Kyrzysk

Semrau Henryk

Semrau Henryk

ZESKANOWANE

